

დღეისა

№2, 2013

სამცხეთა
109-3
ს.ე.ც.

წალი, ზამთარო

იოსებ მჭედლიშვილი

წადი ზამთარო, ქარბუქიანო,
წაიღე ჭირი დახაგრულინა,
რომ მომიბრუნდეს, ეინულიანო,
ია და ვარდი გასაფხულისა.

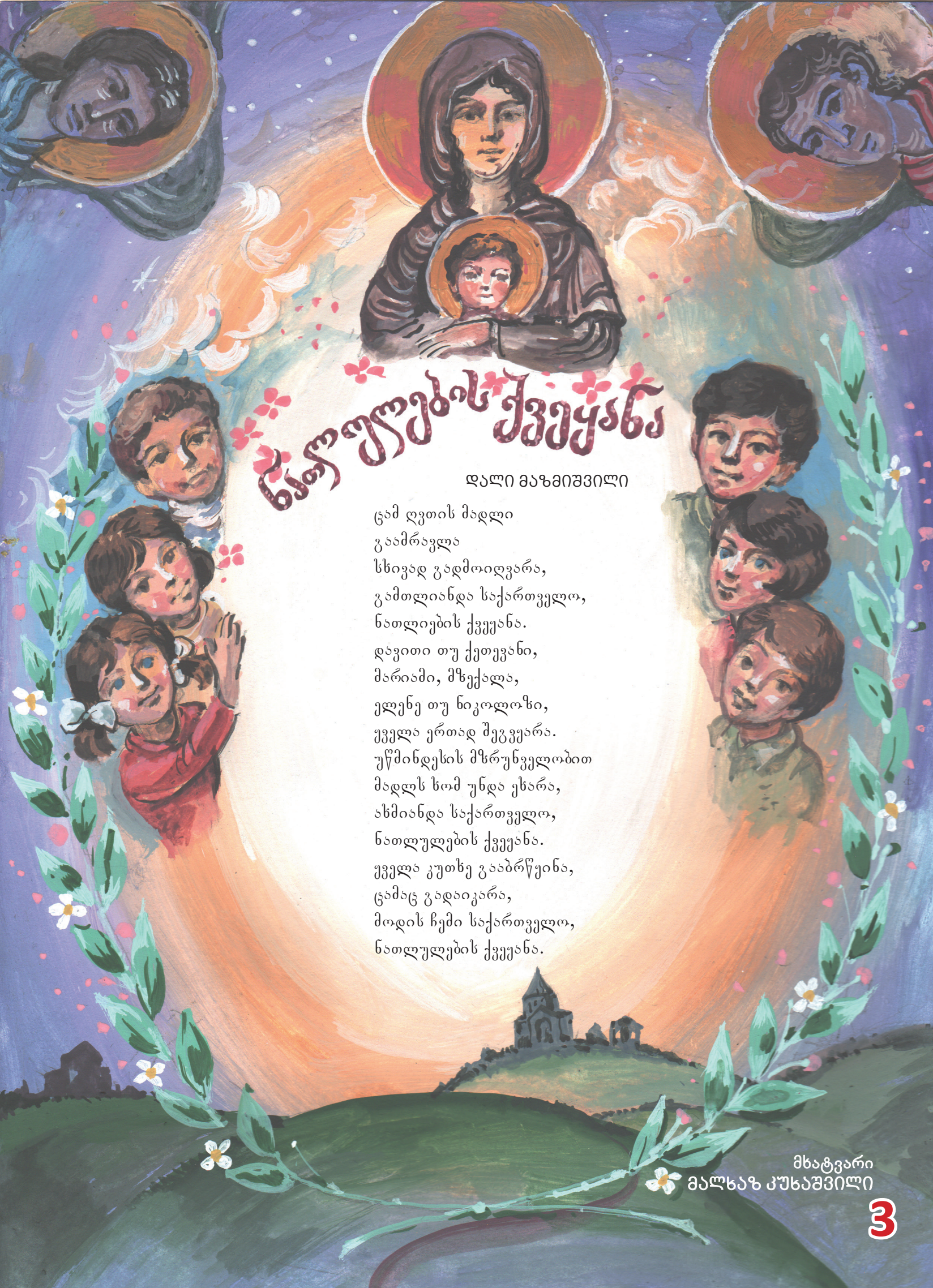
ვეტრფი გასაფხულს ევაგილიანსა,
მრავალფეროვანს – ქვეუჩისა გვირგვინს,
სხივს შუების მომცემს, სიცოცხლიანსა
და ველ-მინდორზე ჯეჯილთა ბიბინს.

გარეთ აღარვინ გაიყინება,
აარაკრაკებს სალამურს მწუემსი
და ქვეუჩანასაც მოეფინება
საგასაფხულოდ მელერავი ლექსი!

„ნაკადული“, 1913 წ. №3

მხატვარი
ქეთი ბაინდურაშვილი

ნათლულების ქვეყანა

დალი მაზმიშვილი

ცამ ღვთის მადლი
გამრავლა
სსივად გადმოიღვარა,
გამთლიანდა საქართველო,
ნათლიების ქვეყანა.
დავითი თუ ქეთევანი,
მარიაში, მზექალა,
ელენე თუ ნიკოლოზი,
ევვლა ერთად შეგვევარა.
უწმინდესის მსრუნველობით
მადლს სომ უნდა ეხარა,
ანშიანდა საქართველო,
ნათლულების ქვეყანა.
ევვლა კუთხე გააბრწეინა,
ცამაც გადაიკარა,
მოდის ჩემი საქართველო,
ნათლულების ქვეყანა.

მხატვარი
მალხაზ კუხაშვილი

სამხრეთის

ბაგრატის ტაძარი ქუთაისში მდებარეობს, მდინარე რიონის მარჯვენა ნაპირას, „უქიმერიონის გორაზე“. აგებულია X-XI საუკუნეთა მიჯნაზე, ბაგრატ III-ის (975-1014) მეფობის დროს.

ქუთაისის კათედრალის აგების თარიღი ირკვევა მისივე წარწერით. ტაძრის ჩრდილოეთ კედელში, სარკმლის ქვემოთ მოთავსებულ დიდი ზომის ქვის ფილაზე მარჯვენა მხარეს იკითხება: „ოდეს განმტკიცნა იატაკი ქორონიკონი იყო 223“. ქართულ წერილობით ძეგლებში პირველი შემთხვევაა, როდესაც რიცხვები გადმოცემულია არაბული ციფრებით და არა ასოებით. „ქორონიკონი 223“ ნიშნავს 1003 წელს (რადგან ქორონიკონის ციკლი დაიწყო 780 წელს, ამიტომ მას უნდა დაემატოს 223).

ბაგრატის ტაძარი ტრიკონქის ტიპის ჯვარგუმბათოვანი ნაგებობაა. გუმბათი ოთხ მძლავრ ბურჯს ეყრდნობოდა, ჯვრის შვერილი მკლავები გარედან სწორკუთხა, შიგნით კი (აღმ.სამხრ. და ჩრდ. მხარეს), ნახევარწრიული აფსიდებით იყო დასრულებული. შიგნითვე დასავლეთის მკლავს შემოუყვებოდა პატრონიკე-გალერეა, სადაც წირვა-ლოცვისა და დღესასწაულების დროს მეფე-დედოფალი და დიდებულები იდგნენ. საკურთხევლის ორსავე მხარეს სამკვეთლო და სადიაკვნე იყო. მშენებლობის დამთავრებამდე ძეგლს ჩრდილო-დასავლეთიდან სამსართულიანი საცხოვრებელი კოშკი, ხოლო XI საუკუნის I ნახევარში სამხრეთიდან და დასავლეთიდან მდიდრულად მოჩუქურთმებული კარიბჭეები მიაშენეს.

აგებული ტაძარი ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობისაა. გაერთიანებული საქართველოს პირველმა მეფემ, ბაგრატ III-მ ეს ძეგლი მთელი საქრისტიანოს დედის — მარიამის სახელზე ააგო, და ამავე დროს საკუთარ დედას — გურანდუხტ დედოფალს მიუძღვნა.

ბაგრატის ტაძარი საოცარი ხუროთმოძღვრული ქმნილებაა და განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს ქართული არქიტექტურის ისტორიაში. მაგრამ არანაკლებ საოცარი და განსაკუთრებულია ის ფაქტი, რომ ღვთისმშობლის მიძინების სახელზე აგებულ ამ შედევრს ხალხმა მეფის სახელი უწოდა. ბევრ ქვეყანაში უამრავ მეფესა და დედოფალს აუგია ტაძარი, მაგრამ მათ იშვიათად თუ შერქმევიათ ქტიტორის სახელი, ბაგრატის ტაძარს კი ხალხის სსოვნაში სხვა სახელი არ აქვს.

მეფემ ტაძარს იმთავითვე საქართველოს ერთიანობის სიმბოლოს დანიშნულება მიანიჭა. აი, რა არის ბაგრატის ტაძარი!

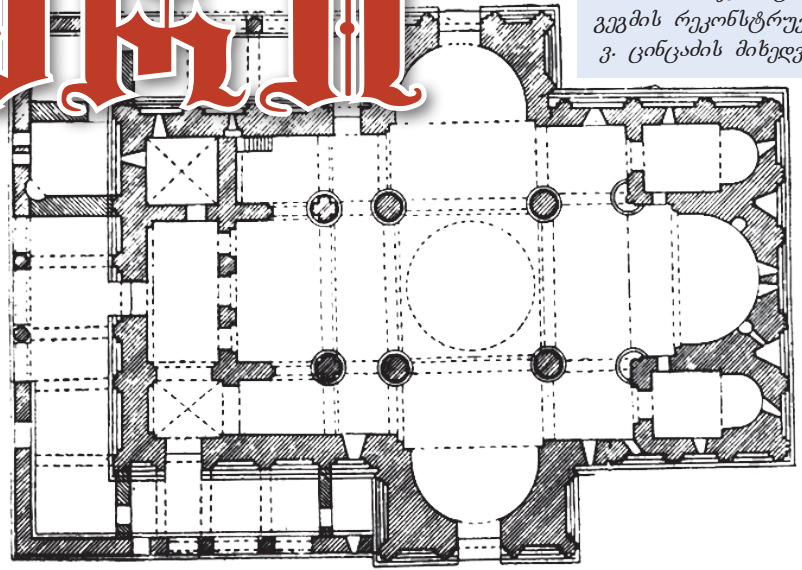
სამხრეთ-დასავლეთის ფასადის თავდაპირველი ფორმების აღდგენის ცდა მხატვარ დ. ფედოტოვისა.

4

საქართველო

X-XI სს. მიჯნა. ტაძრის გეგმის რეკონსტრუქცია ვ. ცინცაძის მიხედვით.

მისი აგებით აღინიშნა საქართველოს პოლიტიკური გამთლიანება! მისი კურთხევით დაიწყო თვისებრივად ახალი ერა ქართველი ხალხის ისტორიაში!

„მატიანე ქართლისას“ ავტორის გადმოცემით ტაძრის კურთხევის ცერემონიალი სახალხო დღესასწაულად იქცა: „აკურთხა ეკლესია ქუთათისა განგებითა, ხელმწიფენი და კათალიკოსნი, მღვდელთმოდურნი და ყოველთა მონასტერთა წინამძღვარნი, და ყოველნი დიდებულნი ზემონი და ქვემონი, მამულისა და სამეფოსა მისისა მყოფნი და სხუათა ყოველთა სახელმწიფონი“.

ბაგრატ III-მ ქუთაისის კათედრალის აგებით და მისი გრანდიოზული კურთხევით უკვე დამკვიდრებულ სამონასტრო კერებს ღირსეული პარტნიორის გაჩენა აუწყა.

ბაგრატის ტაძარი არა მარტო ლიტურგიის შესასრულებელი ადგილი, არამედ საქართველოს გაერთიანების, ქართული საზოგადოების სულიერი კულტურის დონის მატერიალური განსახიერება იყო!

დროთა ვითარებაში დაიწყო ბაგრატ III-ის მიერ გაერთიანებული საქართველოს დაშლა, რასაც მოჰყვა ტაძრის დანგრევაც. დანაწევრებულმა ქვეყანამ ტაძარს ვეღარ მოუარა.

ტაძარი პირვანდელი სახით 1691 წლამდე იდგა. ვახუშტი ბაგრატიონის გადმოცემით, მეფე არჩილ II (1647-1713) იმერეთის ტახტისთვის იბრძოდა, ქუთაისის ციხეში მჯდომი ოსმალები მის მეტოქეს, ალექსანდრე IV-ს უჭერდნენ მხარს. მას მხარს უჭერდა სამეგრელოს გამგებელი გიორგი ჩიქოვანიც. სამეგრელოს გამგებელი ოსმალებთან იყო დაკავშირებული და მისი ნაქეზებით ოსმალებმა ტაძარი „შემუსრეს“, დიდძალი ძვირფასეულობა დაიტაცეს და ციხე დაანგრეს.

ტაძრის დანგრევის საქმე საბოლოოდ დაავიწყდებინა რუსეთის გენერალმა გოტლებენმა. 1770 წლის აგვისტოში ქუთაისის ციხის აღების შემდეგ მან ციხესთან ერთად ბაგრატის ტაძარიც დაანგრია. აფეთქების დროს ჩამოინგრა გუმბათი და სახურავი.

1952 წლიდან დაიწყო ბაგრატის ტაძრის აღდგენა-კონსერვაციის სამუშაოები, რომელიც დღესაც მიმდინარეობს.

* უქიმერიონის გორაზე დღემდე შემორჩენილა ძველი ციხესიმაგრის ნაშთები. ამ ციხემ განსაკუთრებული მნიშვნელობა მოიპოვა VI საუკუნეში ირან-ბიზანტიის ომის დროს; ბიზანტიელი ისტორიკოსის პროკოფი კესარიელის ცნობით, უქიმერიონის და ქუთაისის ციხეების მფლობელი მტკიცე კონტროლს უწევდა ეგრისის აღმოსავლეთ ნაწილს, ლეჩხუმსა და სვანეთს.

ცქაფო და ციხია

ყველა
ბავშვიკბიტი
სინიკს
დაბადების
ღღეჯე!

ცქაფო ციევის ფუღუროში
დიდი სემზადიისა, -
ორი წელი შეუსრულდა
კუდფუმფულა ციხიას!

ფაციფუცობს ცქაფო, სუფრას
ასოცდაათციევიანს,
ცოტა ხელი სომ არ უნდა?
ესმარება ციხიაც.

მოუერიათ თავი უკვე
საციევეთის ბინადრებს.
ცქაფომ შვილის დღეობამდე
რამდენიმე დღით ადრე

მოსწვევი ბარათები
დაურიკა მესობლებს,
მესობლების ნაცნობებს და
ნაცნობების მეგობრებს.

სახეუკრების გროვა დადგა,
ცქემუტავს ციცქნა ცისია -
ვერ იჯერებს, ნუთუ ეველა
სახეუქარი მისია?

სუფრა არის არნახული:
ნუში, თხილი, კაკალი...
თუ რამეა საკნატუნო,
ეველაფერი აქ არის.

შუნღამით გააწილა
ცქაფუნამ სტუმრები,
ციევეებს კბილები სტკიოდით
ნუშის ნაკნატუნები.

აღაგებდა ცქაფუნა
ნახუფრალს და ფიქრობდა:
დარჩენილ თხილს ამ
ზამთარში
ვიმოფინებ ვითომო?

ზამთარია, ისე ბარდნის
არაფერი არ მოხანს,
უცებ მკრთალად ორი ციევის
ორი კუდი გამოჩნდა.

ცისიამაც მოიწინა,
აშინებდა ზამთარი.
საციევეთში ეველას მოსდო
ჩიტმა მათი ამბავი.

წინ - ცისია კუდფუმფულა,
ტომრის უკან - ცქაფუნა,
ტომარაში - წაბლი, თხილი,
რკო, კაკალი კნატუნა.

- დავესმართ მეზობლებსო,
დაფაცურდნენ ციევები.
თქვენ გგონიათ მე ვიგონებ? -
ნამდვილ ამბავს გიევებით.

აღბათ ფიქრობთ, თოვლში ციევა
კაკალს როგორ მიაგნო?
ნუ ხართ ასე სულსწრაფები,
სულეველაფერს გიამბობთ:

ასლა მისვდით, ის ტომარა
საჭმლით სახსე რად იყო? -
ეველა ციევა მეზობლისთვის
რაც შეეძლო, გაიღო.

ცქაფოს შუა დეკემბერში
სარჩო შემოეღია,
ფულურში შეიუყა,
სევდა რომ მოერია.

დიდ სისარულს ვერ მალავდა
ჩიტე ენატარტარა:
- ხედავთ, ციევებსაც სცოდნიათ
ერთმანეთის გატანა!

მხატვარი
ლამა სულაკაური

ამინდის პროგნოზი

რობერტ მისნი

კატა ჰირის დაბანისას
ეურს თუ ჩამოეოლებს,
თუ წვიმს, წვიმა გადაიღებს,
თუ თოვს, აღარ ითოვებს.

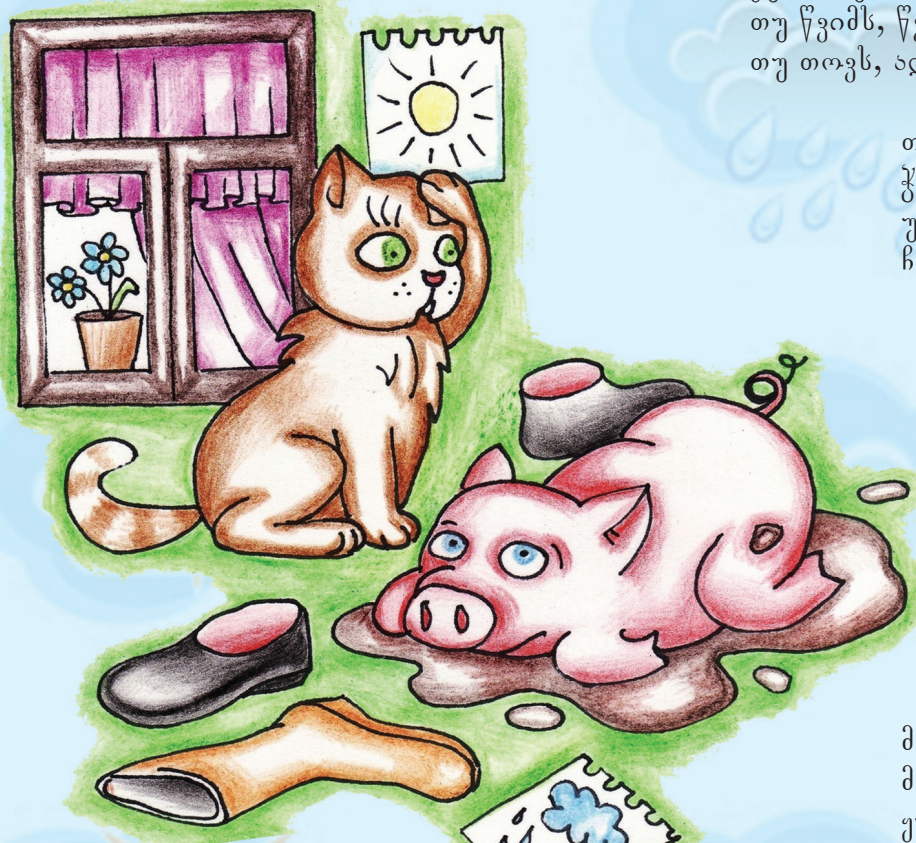
თუ გოჭები უმიწეოდ –
ჭვეტიტინებენ ტლანობი,
უსათუოდ დაგჭირდებათ
ჩექმები ან კალძი.

ფუტკარი თუ სკას არ ტოვებს,
თუ სულ ჩხავის ევანჩალა,
ნალექიც არ დააყოვნებს,
ნუ გააღებთ ფანჯარას.

თუ მერცხლები ძაღლა ფრენენ,
ცას სწვდებიან ნისკარტით,
თბილი მწუსრი იქნება და
ასეთივე ცისკარი.

მარჯვნივ ბიჭი ჩამომჯდარა,
მარცხნივ ქერა გოგო ზის,
ეურადღებით მოისმინეს
დიდი ბებოს პროგნოზი.

– დღეს როგორი ამინდია? –
ერთხმად ეკითხებიან.
– მოწვიმს, მუსლი არ მატეუებს,
გენაცვალთ ბებიან!

მხატვარი
როინა შელეგია

კორინა პიი

მუსიკალური სახლი

იყო ერთი პატარა ქალაქი და ერთი პატარა ქუჩა ჰქონდა. ქუჩის აქეთ-იქით, სწორ ხაზზე, ლამაზი, ნაირფერად მოხატული სახლები ჩამწკრივებულიყო. ქალაქი ფერდობზე გაეშენებინათ და ზოგი სახლი მაღალი ჩანდა, ზოგიც – დაბალი. ქუჩის თავსა და ბოლოში კი, იქ, სადაც სახლები იწყებოდა და მთავრდებოდა, ლამაზი მინდვრები გადაჭიმულიყო – ისეთი მშვენიერი, მნახველი აღტაცებას ვერ მალავდა.

ქალაქში ხალხი მშვიდობიანად და უწყინრად ცხოვრობდა. იმდენად მდიდრები იყვნენ, ყველას საკუთარი სახლი ედგა. საკვირველი მხოლოდ ის იყო, რომ ყოველ წელიწადს სახლებს სხვადასხვაფერად ღებავდნენ. ფერებს გულმოდგინედ ირჩევდნენ, ერთმანეთში ჩხუბი იშვიათად მოსდიოდათ. ბუნებით მორჩილი ხალხი იყო, ცხვრებით. საღებავებს, – წითელსა თუ ცისფერს, ყვითელსა თუ ვარდისფერს, – რომელსაც ქალაქისთავი აარჩევდა, სამღებრო ამზადებდა.

და მაინც, ქალაქში ყოველთვის გამოერეოდა ხოლმე ვინმე, ვინც ან ბევრ წყაღს შეურევდა საღებავს ან ცოტას, მეორე რამდენჯერმე უსვამდა საღებავს უკვე წასმულ საღებავზე, რაც სულ სხვაგვარ ნაირფეროვნებას ქმნიდა და არა იმგვარს, ქალაქისთავს რომ სურდა. უცხო ფერთა ეს არეუ-დარევა კი ქალაქს უფრო ალამაზებდა.

...სახლები, ახალ-ახალ კაბებში გამოწყობილნი, იდგნენ და პატარა კრიალა თვალებით ერთმანეთს უცქერდნენ, გეგონებოდათ, არც არაფერი უკვიროთ, არც არაფერი უხარიათო.

ყოველ კვირადღეს ქალაქის მცხოვრებნი სასეირნოდ დადიოდნენ. ახალგაზრდები ველოსიპედებით, ხანდაზმულნი კი – ფეხით. ყველა კმაყოფილი და მხიარული იყო.

ლაპარაკს შეეყვები და ყველაზე მნიშვნელოვანი კი დამავიწყდა: ქუჩის თავში ერთი თეთრი სახლი იდგა. ეს სახლი განსაკუთრებული წესრიგითა და სისუფთავით იქცევდა ყურადღებას. მით უფრო, რომ იგი არასოდეს შეუღებავთ სხვა ფერად. წელიწადი წელიწადს მისდევდა, სახლი კი სულ თეთრი იყო. მასზე არაფერი მოქმედებდა – არც ქალაქისთავის დადგენილებები და არც ტრადიციები.

ამ სახლში თურმე ოდესღაც ერთი უცნაური მოხუცი ცხოვრობდა, რომელიც პატარა ქალაქის მშვიდობიან ფუსფუსში საერთოდ არ ერეოდა. ერთ დღეს ეს მოხუცი მოკვდა და სახლიც გამოიკეტა. არც არავის უყიდია, არც მიმხედავი ჰყავდა. ამიტომაც წლიდან წლამდე თეთრი რჩებოდა.

ვაზაფხულის ერთ დილას კი... და ამ წელს მთელი ქალაქი ვარდისფრად იყო გადაღებული... მიწისძვრამ სახლები შეარყია და მოსახლეობა შეაშფოთა. მათ ასეთი რამ თავს არასოდეს გადახდომოდათ და არც სმენოდათ. მიწისძვრას მაინცდამაინც დიდი ზარალი არ მოჰყოლია, მარტო ორგან თუ სამგან სახლების ფასადი გაიბზარა, ოთხი ფანჯარა ჩაიშტვრა და ერთიც ჩინური ფაიფურის ჩაის სერვიზი ნახეს დამტვრეული.

სწორედ ამ დროს თეთრი სახლის წინ ერთმა პატარა გოგონამ ჩაიქროლა ველისპედიტით და... გაცეცხლებული შედგა. სახლიდან უცნაური მელოდია ისმოდა. გოგონა კარს გაუბედავად მიუახლოვდა, სახლში შევიდა და აღარც გამოსულა. მალე ახლომახლო მცხოვრებლებმა მოიყარეს თავი და ნელ-ნელა იწყეს სახლში შესვლა. რა თქმა უნდა, ჯერ უფრო გაბედულები შევიდნენ. მუსიკის ხმა ისე სასიამოვნოდ იღვრებოდა, რომ დაბნეული სახეები გაუნათდათ.

ეს რა ხდებაო? – კითხულობდნენ გაცეცხლებუნი.

მუსიკის ნათელი, მხიარული და ტკბილი ბგერები მადლა, პაერში იჭრებოდა, სახლის ღრიჭოებიდან, საბუხრედან გამოდისოდა და არემარეს ეფინებოდა. პირველი მომსვლელნი სუნთქვაშეკრული დადიოდნენ და გაფაციცებით ეძებდნენ, საიდან ისმის ეს ჯადოსნური ხმებიო. მერე ერთ ბნელ ოთახში აღმოჩნდნენ. ერთმა, ყველაზე ყოჩაღმა, ფანჯარა და დარაბა გააღო. შემოჭრილ სინათლეზე მიყრილ-მოყრილი ნივთები, საყვავილეებში დამტკნარი ყვავილები, ტყავის ყდებში ჩასმული წიგნები, საკანფეტეები, კედლებზე დაკიდებული უამრავი ნივთი დაინახეს. ოთახის ერთ კუთხეში კი რაღაცა შავი მოწყობილობა იდგა, რომელმაც ხალხის ყურადღება ყველაზე მეტად მიიქცია.

ეს იყო მექანიკური პიანინო, რომელიც თავისით უკრავდა და ირგვლივ ყველაფერს სასიამოვნოს ხდიდა. პიანინო მიწისძვრას მოემართა და ახლა უკრავდა და უკრავდა.

მთელი ქალაქი აქ მოგროვდა. ბავშვები, ახალგაზრდები, ხანში შესულნი, მოხუცებიც კი, ერთბაშად რაღაც დაუოკებელმა გრძნობამ შეიპყრო, მუხლები თავისთავად ატოკდა, ტანმა რხევა დაიწყო. აქამდე მოუხეშავი ფეხები ახლა მსუბუქად დასრიალებდნენ; მკლავები თავისით იშლებოდნენ. ერთმანეთს ყველა ღიმილით შესცქეროდა. მერე ბავშვებიც ხელში აიყვანეს და თავაწყვეტილი ცეკვა დაიწყეს...

დიდხანს, დიდხანს ცეკვავენ, სიხარულით ტრიალებდნენ. ბოლოს რამდენიმე სწრაფი, მხიარული ნოტი და... მუსიკა შეწყდა.

ეს ამბავი ჯერ ვერავინ შეამჩნია. მერე უცებ ყველა გამოფხიზლდა და ახმაურდა. ბავშვები ტიროდნენ, მოხრდილები ოხრავდნენ, ახალგაზრდები ერთმანეთს ეხვეოდნენ.

ხალხი ერთხანს კვლავ ელოდა მუსიკის ხმას, მაგრამ მექანიკური პიანინო სიჩუმეში ჩაძირულიყო. ბოლოს ყველამ თავ-თავიანთ სახლებს მიაშურა. მიდიოდნენ მოწყენილები, სევდიანები.

სახლებში ნაღველმა დაისადგურა.

ერთ დღეს გადაწყვიტეს ქალაქგარეთ გასეირნება მოეწყოთ; წასულიყვნენ იქ, სადაც ჯერ ფეხი არავის დაედგა.

ველოსიპედებით გაემგზავრნენ. მალე მაღალი, ხშირი ბალახის, ყვავილების, აყვავებული ხეების ტყეობაში აღმოჩნდნენ. ჩიტები ისე ტკბილად გალობდნენ, ისეთი გალობა ჯერაც არავის გაეგონა. პატარა ქალაქის მცხოვრებლები ახლა უფრო საამო ჰანგებმა დაატყვევა, ვიდრე მექანიკური პიანინოს მოსმენისას. ბალახში მიმალული რომელიღაც ჩიტი ისე მომხიბლავად სტვენდა, გეგონებოდათ, მიწა მღერისო.

ჩალის ქუდებსა და ბაფთიან კაბებში გამოწყობილი გოგონები ველოსიპედებიდან ყვავილების მოსაგროვებლად ჩამოხტნენ.

ერთი ბიჭი იღუმადი სახით სხვებს განერიდა. დანარჩენებმა იფიქრეს, მოწყენილია, მოდით, გავართოთო. მან კი გაიღიმა და თქვა:

– რომ იცოდეთ, ასეთი ბედნიერი არასოდეს ვყოფილვარ.

ბიჭს თვლები ანთებოდა და ლაპარაკი უძნელდებოდა. ეს იყო პირველი პოეტი ამ პატარა ქალაქისა.

მეორე ბიჭმა ჩალისქუდიან გოგოს შეხედა და საოცრად ღამაზი ეჩვენა.

ბიჭმა ჩასჩურჩულა:

– რა ღამაზი ხარ დღეს!

გოგონამ უპასუხა:

– შენც!

... და ესენი იყვნენ ამ პატარა ქალაქის პირველი შეყვარებულები.

საღამოს შინ რომ დაბრუნდნენ, მშობლებმა ისინი ვეღარ იცნეს.

– საიდან მოდიხართ?

– მდელოებიდან.

– ველოსიპედები რა უყავით?

– ბალახებში დაგვრჩა.

ერთი სიტყვით, ბევრი რომ აღარ გავაგრძელოთ, ამ პატარა ქალაქის ახალგაზრდები თავიანთ მშობლებს გამოცვლილები ეჩვენათ.

ამის შემდეგ პატარა ქალაქმა უფრო მეტი ბედნიერება იპოვა, ვიდრე როდისმე განეცადა.

*ფრანგულიდან თარგმნა
ნატო ვარდოშვილმა*

მხატვარი
ელენე ვარამაშვილი

მარადევი

ცხერის ჯოგს, გინდა მცირე ფულსა
მცირე ქალაქი მიაღვი,
ძველთა მეფის სახელს იტყვი,
ეგვიპტისკენ ფეხი გაღვი.

მიწის მუშის იარაღსა
ბოლო ასო არა აქვსო,
და მეორეს, თუკი დავთვლით,
ორთავ ხელით თან დაგვაქვსო,
საერთოდ ქვეყნის ამბები
მას გადააქვს გადმოაქვსო.

ფეხში რომ ხელი მომიკიდეს,
ზღვაში ჩამკიდეს თავითა, რა
ამომიდეს იქიდან, მოვრწმუნ
გზა ცრემლით შავითა.

ფუტკრისა და ჭიანჭველის
შრომა კაცს ჭკუას ასწავლისო.

ბოსტანში დაგვიხედე –
ჯილოსანი ისი მინდა, –
მარგალიტი ჩაწყობილი,
ჯილოსანი ისი მინდა,
ათას ფერად წახვეული,
ტყოსანი ისი მინდა,
ვინც რომ ამას გამოიცნობს –
მეცნიერი ისი მინდა.

თვალი აქვს პატოსანი,
ხაზინას არ დაედება, –
ცოცხალსა ნაპერწკალსა ჰგავს,
აბელსა არ მოედება.

არც აქვს გემო და არც ფერი
ჩვენთვის არის კაი ფერი,
ქვეყანაზე რომ არ იყოს
მოისპობა ყველაფერი.

რაც ტყე იყო, ის ნადირი
გამოდლიოდაო.

კარგმა ყოფნამ (ცხოვრებამ) ორად
კი არ მაქცია, მაგრამ ორს კი დამამჯობინაო.

მოკაკანე კაკაბი მახეში გაეგმისო.

გამოსაღები

მარადევი

შპალარის ყვავილი

იყო და არა იყო რა, იყო ჩვეულებრივი სახლი. ამ ჩვეულებრივ სახლში სხვა ნივთებთან ერთად ცხოვრობდნენ:

1. მხიარული რადიო **ლა-ლა-ლა**;
2. ძალიან დარდიანი ტელევიზორი **ვაი-ვაი**;
3. ტელეფონი **ტუ-ტუ**;
4. მადუღარა **ქშუ-ქშუ**;
5. შპალერის ყვავილი **უპ**.

შპალერის ყვავილს ასე იმიტომ ეძახდნენ, რომ ძალიან ლამაზი იყო და, ვინც კი შეხედავდა, ყველა აღტაცებით ამოიძახებდა ხოლმე: „უპ“.

ახლა იტყვი, დიდი ამბავი, ასეთი ნივთები ყველა სახლშიაო. კი ბატონო, გეთანხმებით, ოღონდ, ცოტა უცნაური ის იყო, რომ **უპ** კედელზე ვერ ჩერდებოდა და მთელი დღე ოთახიდან ოთახში დადიოდა. ძალიან ჭორიკანა და წაწაღა იყო.

ვათენდებოდა თუ არა, **უპ** მაშინვე ტელევიზორთან მიირბენდა.

– როგორა ხარ, მეზობელო? – ჰკითხავდა და თან ახალი ამბების მოსასმენად მიემზადებოდა.

– ვაი-ვაი, – დარდიანად ამოიხსრებდა ტელევიზორი **ვაი-ვაი**, – აბა, როგორ ვიქნები, ნახე, რა ხდება ქვეყანაზე, – და მოჰყვებოდა, მაგრამ რას მოჰყვებოდა: სადღაც მიწისძვრამ ქალაქი დაანგრიაო; სადღაც ქარიშხალმა მთელი ტყე ერთი ქვევნიდან მეორეში გადაიტანაო; სადღაც მოხუცებს პენსიას არ აძლევნო და ასე შემდეგ...

– უპ, ვე დარდი გადაგიყოლებს, – ეტყოდა **ვაი-ვაის უპ** და თავ-პირის მტვრევით გარბოდა რადიო **ლა-ლა-ლასკენ**.

– ერთი, შენს გახარებას, რამე მხიარული სიმღერა მომასმენინე, თორემ ამ **ვაი-ვაიმ** გული დამიძიმია, – ეტყოდა **უპ ლა-ლა-ლას**.

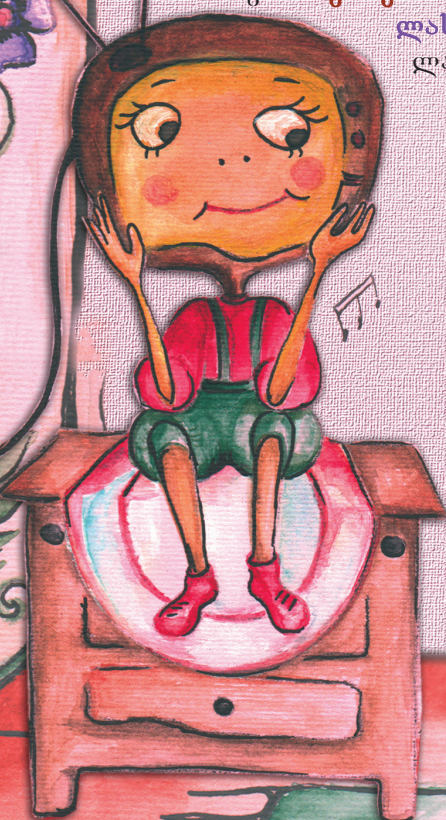
ლა-ლა-ლასაც მეტი რა უნდოდა: მოადებდა პირს და ლა-ლა-ლაააა! – თან მღეროდა და თან მაგიდაზე ხტუნაობდა. ამის მერე **უპ** ტელეფონ **ტუ-ტუსთან** მიცუხცუხდებოდა.

ტუ-ტუ მთელი დღე ჭორაობდა, ტელეფონი იყო და სხვა რა საქმე ჰქონდა?!

– გაიგე ახალი ამბავი? – ჩასწურ-ჩულებდა **უპ**.

– რა ამბავი? – ყურმილს დაცქვეტდა **ტუ-ტუ** და მიდიო!

– სანამ ქაქანით არ დაიდ-

ღებოდნენ, არც ერთი ჩუმდებოდა და არც მეორე.

ჭორაობით გულს რომ იჯერებდა, უჰ ახლა, სამზარეულოში, მადულარა **ქმუ-ქმუსთან** გარბოდა.

– ერთი, ჩაი მომიდუღე, შენს გახარებას, ცოტა სული მოვიტყვა. – **ქმუ-ქმუ** კეთილი ქალბატონი ბრძანდებოდა, თანაც მადულარა და მოადუღებდა ჩაის, აბა, რას იზამდა?!

ასე გადიოდა დრო.

ერთ დღეს დიასახლისს ქოთნით მექსიკური წიწაკა აჩუქეს.

დიასახლისმა ქოთანი ფანჯრის რაფაზე შემოდგა.

შპალერის ყვავილმა ახალი ბინადრის დანახვაზე ტრადიცია დაარღვია და დილაადრიან **ვაი-ვაის** მაგივრად მექსიკურ წიწაკას ესტუმრა: ხომ უნდა გაეგო, ვინ დასახლდა მათ გვერდით?!

– გამარჯობა, მეხოხელო, აბა, მომიყევი, ვინ ხარ, აქ რატომ ხარ, რას აკეთებ? – მიაყარა კითხვები და ფანჯრის რაფაზე შემოსკუპდა.

წიწაკას არც სტუმრები უყვარდა და არც ჭორაობა. „ნეტავ, ეს მეტიხარა ვინ არის და რა უნდაო“ – გაიფიქრა და ზურგი შეაქცია.

– ერთი ამას დამიხედეთ, რა უზრდელი ყოფილა, – გული მოუვიდა **უჰ-ს**, – ვიცოდე მაინც, რას იბღინებები?

მექსიკურმა წიწაკამ არც ამჯერად გასცა პასუხი – თავდაჭერილი სინიორი იყო.

– ჰმ, ჩემთან საუბარსაც არ კადრულობ?! – გაბრაზდა **უჰ** და რაფიდან პირდაპირ ქოთანზე ახტა: – კარგად მომისმინე: ამ სახლში ასეთი წესია – მე უნდა ვიცოდე ყველაფერი! მე თუ არ ვეტყვი, არც ტელევიზორი აჩვენებს, არც რადიო მღერის, არც ტელეფონი რეკავს, არც მადულარა ადუღებს ჩაის... შენ ვინ ხარ, პასუხსაც რომ არ მცემ?! შე გრძელცხვირა!

მექსიკური წიწაკა ბრაზისგან ერთიანად გაწითლდა, მაგრამ მაინც არ ამოიღო ხმა: რაც უნდა იყოს, თავდაჭერილი სინიორი გახლდათ!

უჰ ამაზე სულ გადაირია: ადგა და წიწაკას ფოთლები რომ დააწიწკნა, ეგ არაფერი და, აწითლებულ ლოყაზეც უკბინა!

უკბინა და სიმწრისგან ჯერ აყვირდა, მერე ახტა, დახტა, ახტა, დახტა და კედელს მიეცემა. ახლაც იქ ზის, ცრემლები დაპა-ღუპით ჩამოსდის და სტუმრად ვეღარ დადის, თუმცა ამით არაფერი შეცვლილა სახლში:

ტელევიზორი **ვაი-ვაი** ისევ ძველებურად ოხრავს;

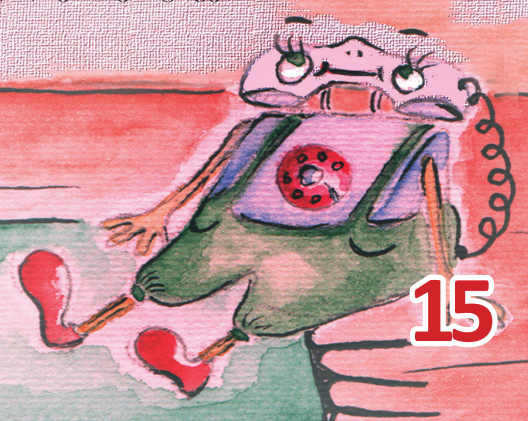
რადიო **ლა-ლა-ლა** ისევ ძველებურად მღერის;

ტელეფონი **ტუ-ტუ** ისევ ძველებურად ჭორაობს;

მადულარა **ქმუ-ქმუ** ისევ თუხთუხებს და დილაობით მექსიკურ წიწაკას ეპატიჟება ჩაიზე – ძალიან მოსწონს თავდაჭერილი სინიორები.

მხატვარი
ლიკა დემეტრაშვილი

ინტელექტუალური

ს
მ
ბ
რ
ე
კ
3

1	2	3	4	5	6
5 	10 	20 		20 	25
10 		5 	15 	25 	
15 	15 	25 	20 	20 	5
20 	25 	20 	15 	10 	10
5 	5 	25 	5 	15 	
15 		10 	10 	20 	25

დაფა-

ზე განლაგებული 6

სიმბოლო სხვადასხვა სფეროს

აღნიშნავს. დანარჩენ ოთხსაც თავისი

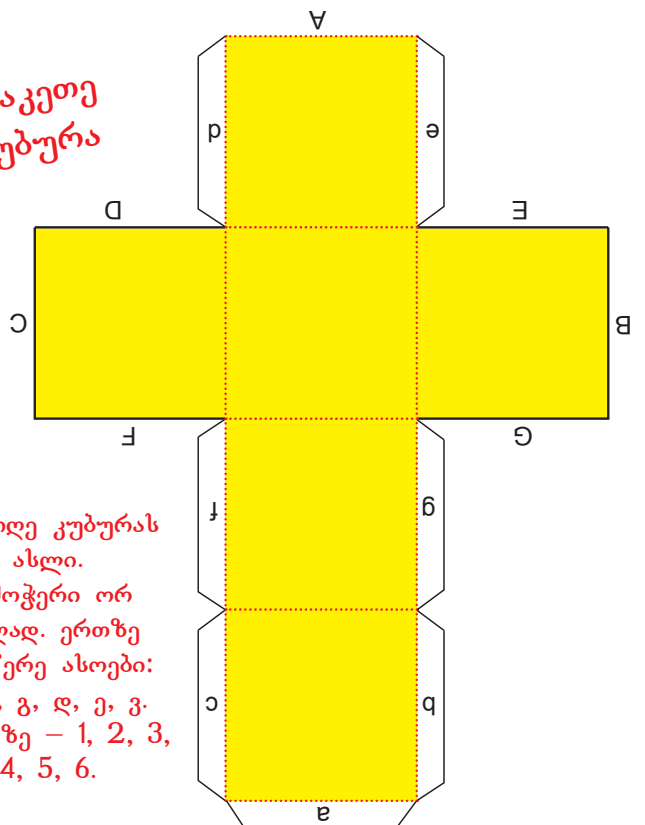
დატვირთვა აქვს: – აირჩიე სექტორი;

– ზარი რედაქციაში; **20** – ნაჩუქარი 20

ქულა; – სვლის გადასვლა.

ერთდროულად გააგორე ორივე კუბურა. ვთქვათ დაჯდა 2 და 5. მათს გადაკვეთაზე იპოვი სიმბოლოს – ეს ნიშნავს, რომ კითხვა, რომელსაც უნდა უპასუხო, ხელოვნების სფეროდანაა და 15 ქულას იგებს. იმ შემთხვევაში, თუ კითხვაზე პასუხს ვერ გაცემთ, გაკლდებათ 5 ქულა და თამაშს შემდეგი მოთამაშე აგრძელებს. ვთამაშობთ სექტორების ამოწურვამდე. თამაში შეიძლება ორ და მეტ ბავშვთან.

გააკეთე კუბურა

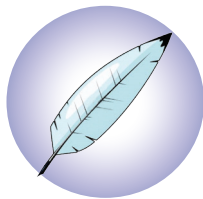

კითხვები

ისტორია

1. გაერთიანებული საქართველოს პირველი მეფე. 5 ქ.
2. ვინ აღმოაჩინა ამერიკა? 10 ქ.
3. სად დაიბადა ნაპოლეონი? 15 ქ.
4. რა არის გილიოტინა? 20 ქ.
5. რუსეთის კარზე მოღვაწე ქართველი მხედართმთავარი. 25 ქ.

ლიტერატურა

1. რა პროფესიის იყო „პატარა უფლისწულის“ ავტორი. 5 ქ.
2. ყველაზე ცნობილი ინგლისელი გადია. 10 ქ.
3. ბურატინო იტალიურად. 15 ქ.
4. ცნობილი შვედი მეზღაპრე ქალი. 20 ქ.
5. ცნობილი ქართველი მოღვაწე, რომელიც ერთდროულად იყო მწერალიც, საეკლესიო პირიც და დიპლომატიც. 25 ქ.

გეოგრაფია

1. სახელმწიფო, რომელიც მთელ კონტინენტს მოიცავს. 5 ქ.
2. ეკერესტის მეორე სახელი. 10 ქ.
3. ყველაზე დიდი ტბა საქართველოში. 15 ქ.
4. რომელი ქვეყნის სახელი ჰქვია ერთ-ერთ ოკეანეს? 20 ქ.
5. სად ჩაედინება მდინარე მტკვარი? 25 ქ.

სელოვნება

1. რა ჰქვია თიხის ნაკეთობას. 5 ქ.
2. რა სახელით არის ცნობილი ლეონარდო და ვინჩის მონა-ლიზა. 10 ქ.
3. შთაგონების სიმბოლო ხელოვნებაში. 15 ქ.
4. რა ჰქვია შენობას, სადაც ინახება ხელოვნების ნიმუშები? 20 ქ.
5. რა არის ანიმაცია? 25 ქ.

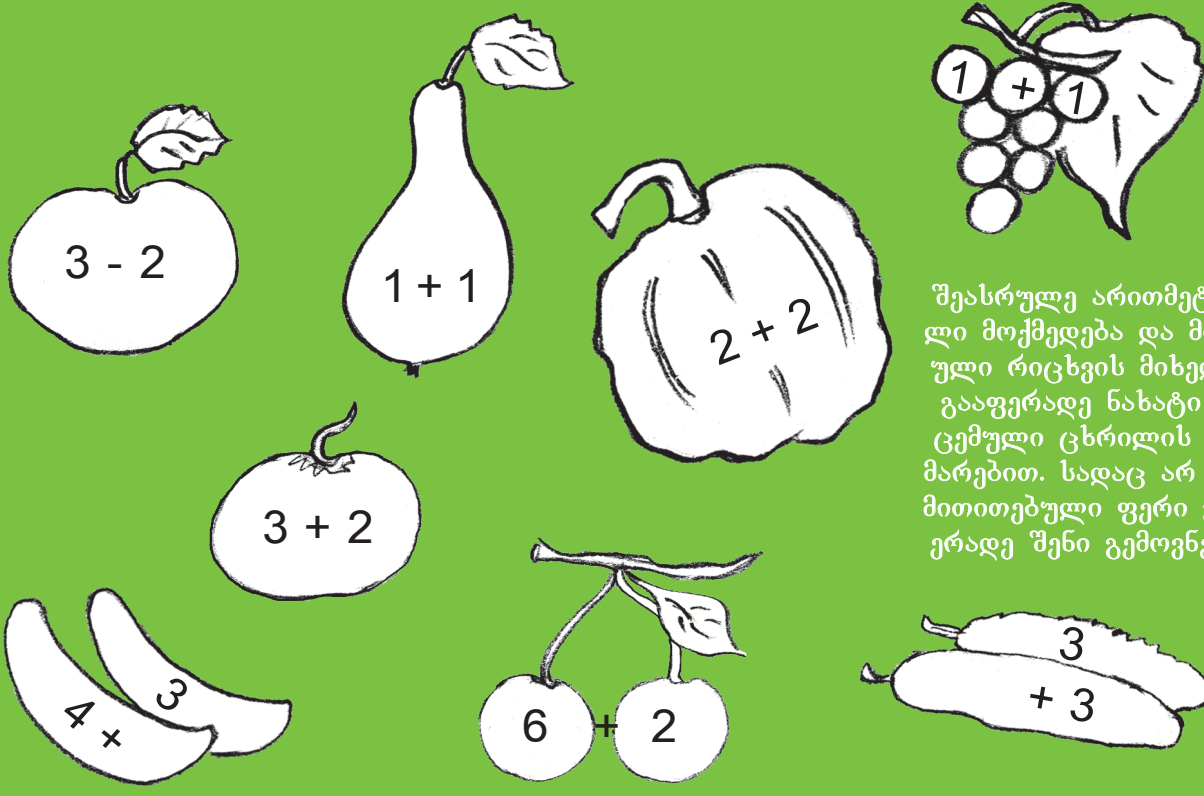
მუსიკა

1. რომელი ინსტრუმენტის სახელი ჰქვია მუსიკალურ გასაღებს. 5 ქ.
2. ვისი სახელობისაა თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრი. 10 ქ.
3. რა ჰქვია ოთხი წევრისგან შემდგარ ანსამბლს? 15 ქ.
4. ვალსების მეფე. 20 ქ.
5. პიანინოს წინაპარი. 25 ქ.

ბუნება

1. ხეზე მცხოვრები ჩანთოსანი ცხოველი? 5 ქ.
2. სტიქიური მოვლენა, რომელიც აჩენს ცეცხლს. 10 ქ.
3. ყველაზე დიდი მახრჩობელა გველი. 15 ქ.
4. უდაბნოს ტრანსპორტი. 20 ქ.
5. რომელმა ფრინველმა აღმოაჩინა თბილისი ვახტანგ გორგასალს? 25 ქ.

შეასრულე არითმეტიკული მოქმედება და მიღებული რიცხვის მიხედვით გააფერადე ნახატი მოცემული ცხრილის დახმარებით. სადაც არ არის მითითებული ფერი გააფერადე შენი გემოვნებით.

1	2	3	4
5	6	7	8

სამი რაჲ

ერთ ოჯახში ცხოვრობდა სამი და – კესო, ანი და მართა. კესო არ იყო მართაზე უფროსი, ანი კესოზე პატარა იყო. გამოიცანი დებიდან რომელი იყო უფროსი, საშუალო და ნაბოლარა.

მხატვრის თავისუფალი გვრდი

მხატვარი
ნანა სანია

ყველას, ვისაც სურვილი აქვს, შეუძლია ამ გვერდის მოხატვა.

„დიღას“ არსებობის 110 წლის მანძილზე ჟურნალში ბევრი დიდებული ადამიანი და ღირსეული მამულიშვილი მოღვაწეობდა. მათ შორის უპირველესი იყო მისი დამაარსებელი და სულისჩამდგმელი მარიამ ივანიშვილ-დემურია. ამიტომ გადავწყვიტეთ, უფრო ფართოდ გაგვეცნო მკითხველისთვის მისი ღვაწლი და დამსახურება.

გარდა იმისა, რომ იყო დიდი საზოგადო მოღვაწე, საუკეთესო რედაქტორი და ქველმოქმედი, იგი შესანიშნავი საბავშვო მოთხრობებისა და პიესების ავტორი და მთარგმნელია.

სამწუხაროდ, ჩვენი თანამედროვე ქართველი საზოგადოება მარიამ ივანიშვილ-დემურიას მოღვაწეობის ამ მხარეს ნაკლებად იცნობს, რადგან ერთ კრებულად მისი ნაწარმოებები დღემდე არ ყოფილა გამოცემული.

ამჯერად მკითხველს შეძლებისდაგვარად სრულად ვთავაზობთ მის მხატვრულ შემოქმედებას.

ლექსები და მოთხრობები — მარიამ ივანიშვილ-დემურია

დიღას

ლექსნდარული ქალბატონი

ფოტო ყდაზე: გიზ ლაფაშურის
გამომცემელი: ააიპ საბავშვო მწერლობის
განვითარების ასოციაცია
ტელ.: 293-69-77; 272-97-67
<http://www.dila.ge>, el-fosta:dila1904@yahoo.com
ფასი: 2 ლარი